

Fənn sillabusu

İxtisas: 6008008 – "Turizm işinin təşkili"

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I.Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "Kəmiyyət əsaslı tədqiqat metodları" İşçi tədris planı kafedranın 22. 12. 2025-ci il 04 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Fənnin kodu: İPF-B22

Tədris ili: IV (2025-2026). Semestr: VIII

Tədris yükü cəmi: Ümumi: 40 saat. Auditoriya yükü 14 saat- (10 s. mühazirə, 4 s. məşğələ)

Təhsil alma forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan

AKTS üzrə kredit: 4

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: Zamanov Fizuli Mirzəmməd oğlu i.ü.f.d., dos.

Kafedranın hüquqi ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170-a

Məsləhət saati: II-V günlər: saat 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı: fizuliz@list.ru

III. Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

1. "Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış." İnkişaf konsepsiyası. Bakı-2012, 39 səh
2. "Azərbaycan Respublikasında 2016-2020-ci illərdə turizmin inkişafına dair Dövlət Proqramı. 2016.
3. Əli Cabbarov. "Turizmin iqtisadi əsasları". Bakı-2015, 267 səh.
4. Əli Əlirzayev. "Turizmin iqtisadiyyatı və idarə edilməsi". Bakı-2011, 493 səh.
5. Ə.Q.Əlirzayev, E.Ə.Əlirzayev. "Azərbaycanın sosial-iqtisadi problemləri, konseptual yanaşma, maliyyə-büdcə və sahələrarası proqnozlaşdırma mexanizmləri". Bakı-2015, 583 səh.
6. Turizmin əsasları: dərslik / müəllif kollektivi; dosent B.Ə.Bilalov və dos.Ç.G.Gülalın redaktəsi ilə. Bakı, "QHT Nəşriyyatı", 2015. 496 s.
8. Turizmin davamlı inkişafı yerli planlaşdırma üzrə vəsait. Bakı, 2012. 59 səh.
9. Turizmin Qlobal etik məəcəlləsi. Ümumdünya Turizm Təşkilatı. 1999, 6 səh

Əlavə

10. Sabir Rəhimov. Turizm-ekskursiya işinin təşkili. Bakı-2004, 310 səh.
11. V.İ.Yaroçkin, Y.V.Buzanova. "Biznesin və sahibkarlığın təhlükəsizliyinin əsasları". Bakı- 2008, 174 səh.
12. "Yaşıl inkişaf: enerji səmərəliliyi və alternativ mənbələr". Müəlliflər qrupu. Bakı- 143 səh.

- 13.Yaroçkin V.I., Buzanova Y.V. Biznesin və sahibkarlığın əsasları. Rus dilindən tərcümə. Bakı-«İqtisad Universiteti»- 2008, 174 səh. (Təhlükəsizlik texnologiyaları).
- 14.Kadir İOztaw, Turizm Ekonomisi: Genel Turizm Bilgileri, Nobel Nəşriyyatı, Ankara, 2002.
- 15.Laurence Geller, "The Demands of Globalization on the Lodging Industry", *Flu Hospitality Review*, Vol. 16, No: 1, 1998.
- 16.Mithat Zeki Dinçer, Turizm Ekonomisi Ders Notları, İstanbul Universitesi İktisat Fakültesi, 2001.
- 17.www.leadingquality.com
- 18.www.mct.gov.az
- 19.www.tripadvisor.com

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq "Keyfiyyət əsaslı tədqiqat metodları", "Destinasiyanın idarə edilməsi" kimi fənlərin tədrisi zəruridir.

V.Korerekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Mehmanxana fəaliyyətinin texnologiyası", "Turizm və sosial-mədəni servis xidmətində reklam" və "Peşə etikası və etiket" fənlərinin tədrisinə ehtiyac vardır.

VI.Fənnin təsviri: Turizm təbiət və quruluşuna görə mürəkkəb, sosial-siyasi, iqtisadi və texniki aspektlərə, onların kəmiyyət və keyfiyyət xüsusiyyətlərinə malik olan çoxlu hadisələri əhatə edir. Turizmdə əlaqəli elmlərin metodlarından müəyyən dərəcədə istifadə olunur. Məsələn, menecerlər və marketoloqlar strateji biznesin idarə edilməsi, lisenziyalaşdırma, standartlaşdırma, sertifikatlaşdırma, maliyyə və kredit, mühasibat uçotu statistika kimi turizmlə qarşılıqlı əlaqədə olan elmlərin kəmiyyət və keyfiyyət tərəflərini metodiki baxımdan öyrənir və mənimsəyir. Bu və digər bilik sahələri üzrə səriştəlilik peşə hazırlığının daim təkmilləşdirilməsini, dünyagörüşünün genişlənməsini, ümumi elmi erudisiyanın inkişafını tələb edir.

Müasir turizmin kəmiyyət və keyfiyyət baxımdan öyrənilməsi informatika, telekommunikasiya, psixika, riyaziyyat, kompüter texnologiyalarının nailiyyətlərindən və onlarda istifadə olunan metodlardan məharətlə istifadə edilmədən mümkün deyil. Turizmin müəyyən növləri haqqında elmi biliklərin əldə edilməsi obyektiv reallıqdır. Məsələn, reallıqda insanın şüurundan kənarında onun beynində müəyyən psixi obrazlar şəklində əks olunan ictimai hadisələr, konkret situasiyalar var. Obrazın özündə əks olunan hadisənin reallığa uyğunluğu onun məzmununun obyektivlik dərəcəsini xarakterizə edir.

Tələbələrə kəmiyyət əsaslı tədqiqat metodlarının tədrisi, onun mahiyyəti və əhəmiyyətini eləcə də, turizmin kəmiyyət araşdırmalarında dialektikanın əsas qanunlarının tətbiqi, turizm şirkətlərinin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin kəmiyyət dəyişikliklərinə təsiri, turizmdə kəmiyyət tədqiqatlarının elmi proqnozlaşdırma üsulları haqqında biliklər verməkdən ibarətdir.

Turizm fəaliyyətində subyektivlik insanın mövcud və gələcək reallığı əks etdirən obrazlar yaratması ilə xarakterizə olunur: mehmanxanada yerləşmə və keyfiyyətli xidmət və xidmət növlərinin kəmiyyəti, bölgənin maraqlı insanları və ya xalq sənətkarlığı ilə tanışlıq və.s. Turizm müəssisəsinin mütəxəssisi öz tədqiqatında proqnozun yaradılması üçün əsas olan reallıqdan qabaqda ola bilər. Tədqiqat reallıqdan qabaqda olmaq iqtidarında olmasaydı, mütəxəssis onu ehtiyaclarına uyğun çevirə bilməzdi.

VII. Davamiyyətə qoyulan tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar, məşğələ və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

Qiymətləndirmə meyarları aşağıdakılardan ibarətdir:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir,
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir,
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir,
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı **17 bal**dan az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan gösrəriciləri semestr dövründə tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Tələbənin yekun qiyməti imtahana qədər və imtahanda toplanmış ballar cəmlənməklə aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

Yekun qiymət qeyri-kafi olan tələbə kursu bitirməmiş sayılır və onu növbəti ildə həmin fənn üzrə dərslərdə iştirak etmək şərtilə yenidən verməlidir.

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X.Fənn üzrə tədris olunan mövzular: Mühazirə 10 saat, seminar 4 saat, Cəmi 14 saat

№	Mövzuların adı	O cümlədən	
		Mühazirə	
		saat	tarix
1.	<p>Mövzu 1. Turizm tədqiqatlarında ümumi elmi metodların tətbiqi. Turizmin kəmiyyət araşdırmalarında dialektikanın əsas qanunlarının tətbiqi</p> <p>Plan:</p> <p>1.Turizm fəaliyyətində ümumi elmi tədqiqat metodlarının dəyəri</p> <p>2.Turizm fəaliyyətində analiz və sintez üsulları</p>		

	<p>3. Turizmde təcrübə praktiki tədqiqat metodu kimi 4. Turizm biznesinin potensial imkanlarının təhlili üsulları 5. Turizm fəaliyyəti ilə bağlı tədqiqatlarda tarixi, məntiqi və ekspert qiymətləndirmə üsulları 6. Turizm tədqiqatlarında şəxsi metodların tətbiqi 7. Turizmde modelləşdirmə real proseslərin öyrənilmə metodu kimi 8. Turizm sahəsində əks tərəflərin birliyi və mübarizəsi qanunu 9. Turizm tədqiqatlarında kəmiyyət dəyişikliklərinin keyfiyyət tədqiqatlarına təsiri 10. Turizm kəmiyyət tədqiqatlarında inkri inkar qanununun tətbiqi Mənbə: 3,4</p>	2	
2.	<p>Mövzu 2. Turizm şirkətlərinin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinin kəmiyyət dəyişikliklərinə təsiri. Turizm mütəxəssislərinin yaradıcılıq fəaliyyətinin elmi tədqiqində kəmiyyət üsullarının rolu Plan: 1. Turizm müəssisələrinin maliyyə vəziyyətinin kəmiyyət qiymətləndirilməsi üsulları 2. Turizm müəssisələrinin maliyyə - təsərrüfat fəaliyyətinin balans və seçmə üsulları 3. Turizm müəssisələrinin maliyyə fəaliyyətinə daxili audit nəzarətinin kəmiyyət dəyişikliklərinə təsiri 4. Auditin kəmiyyət qiymətləndirməsi daxili nəzarətin tərkib hissəsi kimi 5. Turizmde yaradıcı fəaliyyətin inkişafı 6. Turizm müəssisələrində mütəxəssislərin yaradıcılıq fəaliyyətində sensor qavrayış və təmsilin rolu 7. Turizmde kəmiyyət elmi tədqiqatların yaradıcı başlanğıcı 8. Bazar şəraitində menecerin yaradıcı fəaliyyətinin xüsusiyyətləri Mənbə: 3,4,5,6</p>	2	
3.	<p>Mövzu 3. Turizmde kəmiyyət tədqiqatlarının elmi proqnozlaşdırma üsulları. Turizmde kəmiyyət əsaslı biznes üsullarının tədqiqatı Plan: 1. Turizm biznesinin inkişaf perspektivləri 2. Turizm biznesində proqnozların təsnifatı 3. Biznes proqnozlarının kəmiyyət tərəfləri 4. Turizmde strateji alternativlərin müəyyən edilməsi 5. 1. Turizm müəssisələrinin iqtisadi imkanlarının kəmiyyət tərəflərinin müəyyən edilməsi 6. Turizm müəssisələrinin turizm bazarında fəaliyyətinin təhlili 7. Rəqabət üstünlüyünün müəyyən edilməsində kəmiyyət tədqiqat üsullarının tətbiqi 8. Turizmde kəmiyyət əsaslı məsələlərin həllində riyazi proqramlaşdırma üsullarının tətbiqi 9. Turizmde oyunlar nəzəriyyəsi 10. Turizm müəssisələrinin rəhbərliyi tərəfindən qəbul edilən idarəetmə qərarları</p>	2	

	11. Turizm biznesinin inkişafına yönəlmiş kəmiyyət tədqiqat metodları 12. Turizm müəssisələrinin kommersiya fəaliyyətinin layihələndirilməsində funksional modellərin tətbiqi Mənbə:3,4,5,6		
4.	Mövzu 4. Kəmiyyət əsaslı elmi məlumatların toplanması. Kəmiyyət əsaslı tədqiqatlarda sorğu metodunun statistik uçotu və təhlili Plan: 1.Kəmiyyət əsaslı elmi məlumatların əsas mənbələri. Turizm sahəsində dövrü nəşrlər 2. "Dövlət standartı" anlayışı 3. Turizm sahəsində internet resursları 4. Kəmiyyət tədqiqatlarda sorğu prosesinin mahiyyəti və konseptual əsasları 5. Sorğu prosedurları və mərhələləri 6. Sorğu alətlərinin hazırlanması 7. Sorğu anketinin tərtibatı 8. Planlaşdırma və seçim düzümü 9. Personalın treninqi və ilkin testləndirmə. Sorğunun keçirilməsi və monitorinqi 10. Sorğu məlumatlarının təhlili və hesabatın hazırlanması. Kodlaşdırma və emal Mənbə:4,5,6	2	
5.	Mövzu 5. Orta kəmiyyətlər və turizm statistikasında onların rolu. Əhaliyə turizm xidmətin yaxşılaşdırılmasında kəmiyyət əsaslı elmi tədqiqatların rolu. Plan: 1 Orta kəmiyyətin mahiyyəti və turizm statistikasında onun əhəmiyyəti 2 Orta kəmiyyətlərin növləri və onların hesablanma üsulları 3 Harmonik orta kəmiyyət 1.Metodologiya turizmdə tədqiqat metodlarının doktrinası kimi 2.Turizmdə elmi tədqiqat metodları 3.Turizm elminin funksional xüsusiyyətləri 4.Turizmdə tədqiqat metodlarına olan tələblər 5. Kvalimetriyanın turizm tədqiqatlarında əhəmiyyəti 6.Turizm tədqiqatlarda digər elmlərin əhəmiyyəti 7. Turizm metodologiyasının əsas prinsipləri 8. Turizmdə rəqabətli tender metodologiyası 9.Turizmdə kəmiyyət əsaslı elmi tədqiqatların xüsusiyyətləri Mənbə:,4,5,6	2	
	Cəmi:		10

XI.Fənn üzrə tələblər: "Kəmiyyət əsaslı tədqiqat metodları" fənnini öyrənməklə tələbələr tədqiqat işlərinin mahiyyəti və xarakteri dərk edir, buraxılış işi və digər tədqiqatların aparılması daha da asanlaşır.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- İdarəetmədə kəmiyyət əsaslı tədqiqat metodlarının əsas xüsusiyyətlərini və etik aspektlərini təsvir edir.
- Kəmiyyət əsaslı tədqiqatların hazırlanması metodları ilə tanış olur.
- Tədqiqat məqsədlərinə uyğun olaraq verilənlərin toplanması üçün uyğun metodları seçir.
- Kəmiyyət əsaslı tədqiqat metodlarından istifadə edərək verilənlərin toplanmağı, təhlil etməyi və müzakirə etməyi bacarır.
- Tədqiqat nəticələrinin qrafik vizualizasiyasını hazırlayın.
- Statistik təhlillərin aparılması üçün müvafiq proqram təminatından istifadə edir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında rəy və iradları:

XIV: Kollokvium sualları:

1. Turizm fəaliyyətində analiz və sintez üsulları
2. Turizmdə təcrübə praktiki tədqiqat metodu kimi
3. Turizm biznesinin potensial imkanlarının təhlili üsulları
4. Turizm fəaliyyəti ilə bağlı tədqiqatlarda tarixi, məntiqi və ekspert qiymətləndirmə üsulları
5. Auditin kəmiyyət qiymətləndirilməsi daxili nəzarətin tərkib hissəsi kimi
6. Turizmdə kəmiyyət elmi tədqiqatların yaradıcı başlanğıcı
7. Bazar şəraitində menecerin yaradıcı fəaliyyətinin xüsusiyyətləri
8. Turizm biznesinin inkişaf perspektivləri
9. Turizm tədqiqatlarında kəmiyyət dəyişikliklərinin keyfiyyət tədqiqatlarına təsiri
10. Turizm müəssisələrinin maliyyə - təsərrüfat fəaliyyətinin balans və seçmə üsulları

XV. İmtahan sualları:

1. Turizm fəaliyyətində analiz və sintez üsulları
2. Turizmdə təcrübə praktiki tədqiqat metodu kimi
3. Turizm biznesinin potensial imkanlarının təhlili üsulları
4. Turizm fəaliyyəti ilə bağlı tədqiqatlarda tarixi, məntiqi və ekspert qiymətləndirmə üsulları
5. Turizm müəssisələrinin maliyyə - təsərrüfat fəaliyyətinin balans və seçmə üsulları
6. Turizm tədqiqatlarında kəmiyyət dəyişikliklərinin keyfiyyət tədqiqatlarına təsiri
7. Auditin kəmiyyət qiymətləndirməsi daxili nəzarətin tərkib hissəsi kimi
8. Kəmiyyət tədqiqatlarda sorğu prosesinin mahiyyəti və konseptual əsasları
9. Sorğu prosedurları və mərhələləri
10. Sorğu alətlərinin hazırlanması
11. Sorğu anketinin tərtibatı
12. Kəmiyyət əsaslı elmi məlumatların əsas mənbələri. Turizm sahəsində dövrü nəşrlər
13. "Dövlət standartı" anlayışı
14. Turizm sahəsində internet resursları
15. Turizmdə kəmiyyət elmi tədqiqatların yaradıcı başlanğıcı
16. Bazar şəraitində menecerin yaradıcı fəaliyyətinin xüsusiyyətləri
17. Turizm biznesinin inkişaf perspektivləri
18. Biznes proqnozlarının kəmiyyət tərəfləri
19. Turizm müəssisələrinin iqtisadi imkanlarının kəmiyyət tərəflərinin müəyyən edilməsi

20. Turizm müəssisələrinin turizm bazarında fəaliyyətinin təhlili
21. Rəqabət üstünlüyünün müəyyən edilməsində kəmiyyət tədqiqat üsullarının tətbiqi
22. Turizm biznesinin inkişafına yönəlmiş kəmiyyət tədqiqat metodları
23. Personalın treninqi və ilkin testləndirmə. Sorğunun keçirilməsi və monitorinqi
24. Sorğu məlumatlarının təhlili və hesabatın hazırlanması. Kodlaşdırma və emal
25. Orta kəmiyyətin mahiyyəti və turizm statistikasında onun əhəmiyyəti

"Kəmiyyət əsaslı tədqiqat metodları" fənninin sillabusu 6008008 – "Turizm işinin təşkili" ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "*İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə*" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (22. 12. 2025-ci il protokol № 04).

Kafedra müdiri əvəzi:

dos.G.T.Əliyeva

Fənn müəllimi:

dos. F.M.Zamanov